

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลสุ่มแก้วพรหม ที่ ๑ นางวรรณภา แก้วพรหม ที่ ๒ และนายสมภาร แก้วพรหม ที่ ๓ ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๑๔/๒๕๕๕ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โดยบริษัทสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ผู้เข้าสวมสิทธิ์แทน เป็นโจทก์ฟ้องห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลสุ่มแก้วพรหม นางวรรณภา แก้วพรหม และนายสมภาร แก้วพรหม (ผู้ร้อง) เป็นจำเลยที่ ๑, ที่ ๒ และที่ ๓ ตามลำดับ ต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในฐานะความผิดกู้ยืมค้ำประกันและบังคับจำนอง เนื่องจากจำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากโจทก์ จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างและได้ทำสัญญาค้ำประกันโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีคำสั่งระหว่างการพิจารณาให้ค้ำประกัน และให้มีคำพิพากษาให้ผู้ร้องทั้งสามร่วมกันชำระเงิน จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์กับให้ ผู้ร้องทั้งสามร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ ๑๐,๐๐๐ บาท

ผู้ร้องได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลจังหวัดอุบลราชธานีต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้มีคำพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ร้อง โดยเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ดังนั้น ผู้ร้องจึงต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ เมื่อผู้ร้องทั้งสามอุทธรณ์คำสั่งของศาลจังหวัดอุบลราชธานีแต่ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์เป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว เป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบ จึงพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ร้อง

ผู้ร้องฎีกาและยื่นคำร้องว่า การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ กำหนดให้มีการวางเงินค่าธรรมเนียมพร้อมกับยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น บุคคลที่มีฐานะยากจนย่อมไม่มีเงินมาวาง ทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลยุติธรรม บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลฎีการอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องทั้งสามให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ใช้บังคับมิได้ จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสามซึ่งเป็นคู่ความในคดีโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีต้องด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ดังนั้น ศาลฎีกาจึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นเบื้องต้นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องเป็นกรณีที่ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า “การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงิน

ค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาล เพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีใ้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๓๖”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย โดยมีหลักการว่า บุคคลย่อมมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา ฯลฯ จะกระทำมิได้ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเป็นการวางหลักประกันที่รัฐจะต้องให้การรับรองความเสมอภาคของบุคคลและห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ โดยมีพื้นฐานมาจากหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามธรรมชาติอันเป็นการรับรองว่า สิทธิตามธรรมชาติของปัจเจกชนนั้น เป็นสิทธิที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคนและห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ กรณีที่ผู้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้น เนื่องจากในการดำเนินคดีแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้คู่ความหรือผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเรียกว่า ค่าฤชาธรรมเนียม คำว่า “ค่าฤชาธรรมเนียม” หมายความว่าค่าธรรมเนียมด้วย “ค่าธรรมเนียมศาล” คือ เงินที่ต้องชำระให้แก่ศาลในการฟ้อง ดำเนินคดีหรือต่อสู้คดี แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ค่าขึ้นศาล และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามตาราง ๑ และ ๒ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คือ เงินค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระให้แก่ศาลในการยื่นคำฟ้องต่อศาล โดยชำระในเวลายื่นคำฟ้อง เรียกว่า ค่าขึ้นศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ เป็นค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ตามตาราง ๑ และ ๒ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คู่ความฝ่ายแพ้คดีจะชำระเป็นค่าอะไรบ้างได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๑ ที่บัญญัติเช่นนี้ก็เพื่อเป็นประกันว่า หากในที่สุดศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมแทนคู่ความที่ชนะคดีแล้ว ผู้ชนะคดีจะมีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมที่วางไว้ต่อศาลพร้อมอุทธรณ์นั้น ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ใช้กับคู่ความอย่างเท่าเทียมกัน คู่ความทุกคนได้รับการปฏิบัติและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงฐานะของคู่ความแต่อย่างใด ที่ผู้ร้องอ้างว่า กรณีบุคคลที่มีฐานะยากจนย่อมไม่มีเงินมาวางและขอทุเลาการบังคับและขออนุญาตในจำนวนเงินดังกล่าว ไม่ได้ นั่น เห็นว่า คนที่มีฐานะยากจนไม่มีเงินที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลได้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ บัญญัติให้ผู้ร้องขอคำวินิจฉัยอย่างคนอนาถาได้ หากศาลอนุญาตให้ผู้ร้องขอคำวินิจฉัยอย่างคนอนาถาได้ ผู้นั้นก็ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ร้องฟังไม่ขึ้น ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ ที่ให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ โดยไม่อาจขอทุเลาได้นั้น ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจตามมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๓ คน คือ นายผัน จันทรปาน นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายนพดล เสงเจริญ นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัสวโรจน์ นายอภิย์ จันทนจุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ คน คือ นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ วินิจฉัยให้ยกคำร้อง เพราะคำโต้แย้งของผู้ร้องไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่

ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายนพดล เสงเจริญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระภู่น	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชชาชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอภัย จันทนจุลกะ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ